

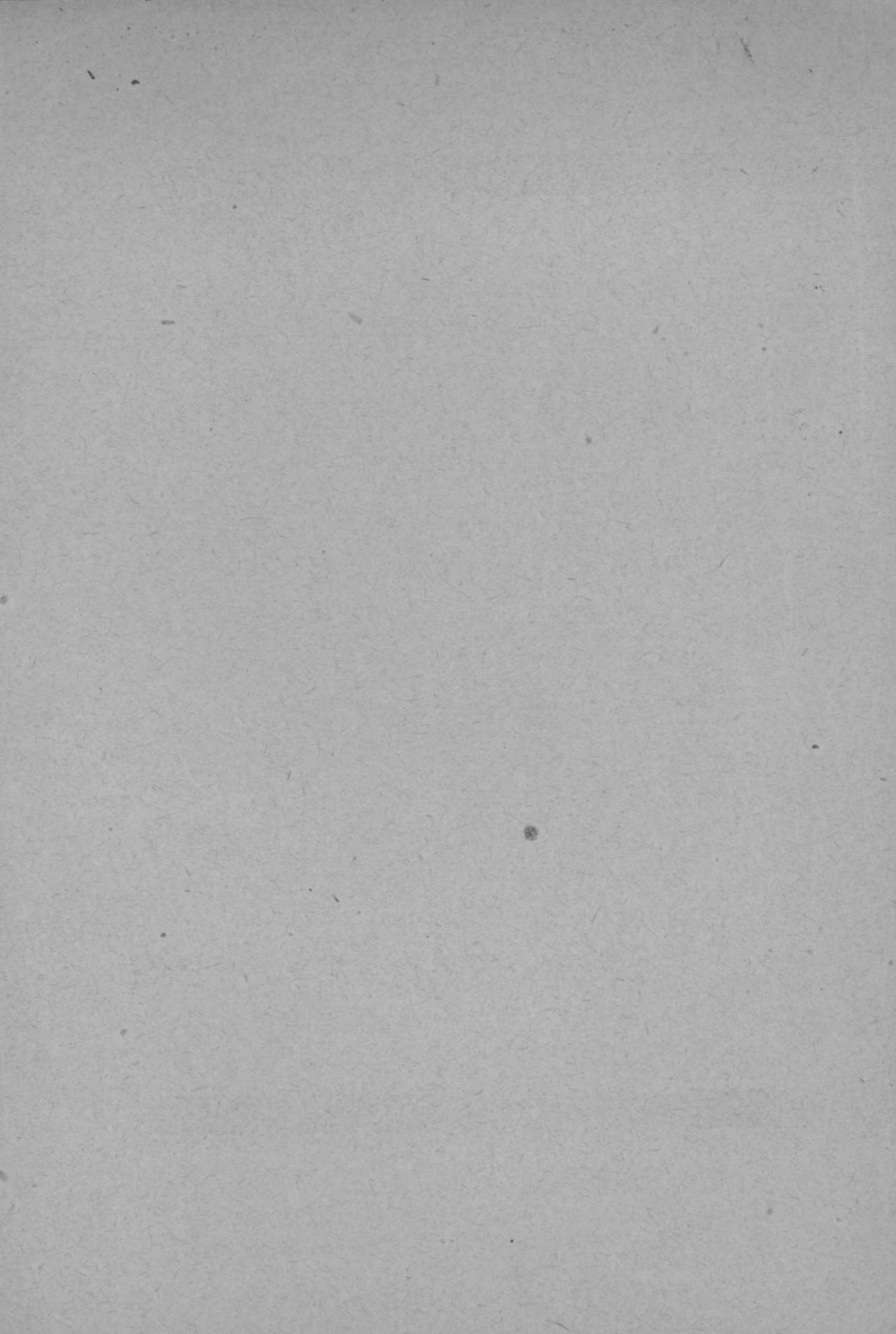
70R. XV. 6. 43.

ВІГТІАС

Посні пінівлы

Перевод некоторых рассказов из книжки
Замойского „В деревне“

Роч-вылые дзебідзе **Ілля-Вас**

Коми-3

2-936

[Замойский]

2146

ВИГТЈАС

Посыи пинывлы

Перевод некоторых рассказов из книжки
Замойского „В деревне“

Роч-вылыс лёёбдіс **Ілля-Вае**

Центральное Издательство Народов СССР
Москва — 1926

Книга набрана и отпечатана
на Книжной Фабрике Цен-
трального Издательства На-
родов СССР. Москва, Шлю-
зовая наб., 162, в количе-
стве 2000 экземпляров.
Главлит № 63.040.

Пöнар.

Гемö куритчыны велалöма. Мамыс видчö, ба-
тыс пелöдыс нещкö—сылы векоод. Гартыштас
зев кыз чигарка, дульлас, вомас еујас. Шпуткö.

Куритчыныс велöдас сјјöс Мишö.

— Ен јöткы, кыскы щынсö!—велöдö Мишö.

— Менам оз артмы.

— Нинöм-на-тај те. Вијöд ме-вылö: велöдчы.

Сесса вом-тырыс кыскас щын, ставсö нылыш-
тас. Сесса востас вомсö, бөр лејас щынсö. Лејас
ныр-пырыс, лејас кыщылјасөн.

— Со кыз!

— Чöвлы, ме те-моз щöщ вöча.

— Вöч!

Гемö кыскыштіс щынтö. Горшас саңіс. Кы-
зöдны кутіс. Нöшта кыскыштіс — еінеыс еінва
чепöсјіс.

— Велöдчы! Велалан, лөсыд лөб. Пыр код
лоны кутан.

Видчö ајыс. Гемöыд сылы шүб:

— Те-тај ачыд куритчан!

Пессіс, пессіс ајыс. Војдöрсö бурөн öлөдіс.
Ез вермы öлөдны. Востіс нөр.

— Став партö жүгöдла!

— Ме гусөн кута куритчыны.

Öтчыд төкөтö ез керкасö сот. Чукöртчасны
чигөткоод пөсјылас (сарајас), куритчöны. Пөсјылас

турун. Үзгүчтө бiалiгaд журыс четчыштас турун-
-вылө. Куритчöны, мышканыс туруныс пуркжө
щын.

Пердөр-чож адзас, бөгтас бед.

— Трасичажас, idолжас!... Муртса вермасны ку-
сöдныс.

Мамыс бөрдны кутас:

— Шыбит, пиукөј, куритчөмтө.

— Ог вермы, мамө, дугдыныс. Лөбыд зев ку-
ритчыныд.

— Керкатө сотан!

— Онө-кө чиршөдлөј, ог кут гусөн куритчыны.

— Ок, те асныра пон.

Сизикөн Семен батлыс оз кывзы, мамлыс оз
кывзы.

Пыр куритчас, кытчөз оз лок сиктас öтчыд
ыжыд пöнара морт.

Сижө мортыс кутас школаас петкөдлыны пас-
кыд дөра-вылын серпасжас (карфинажас). Војдөр
петкөдлас кешкод серпасжас, серамыд петө. Сее-
са кутас мортыдлыс пыщкөссө петкөдлыны.

Гујас пöнарас серпас, сеега виставлө.

Лөзыс вижөдө, шензө.

— Со-чудеса-дивө-таж!

Семөсө Мишө бокас тојлө:

— Вижөд-пө.

другыс Семө адзас дөра вывөсид серпас.

— Тажө зонвiца мортлөн тыид, тајө со, вижө-
дөј, куритчыс јөзлөн!

Бубыла-код тыид куритчысјасыдлөн: тырыс
кущөмөсө сөд чутжас, быгтө чiшкасөма.

— Тащөм тыа мортыд жын ужалыс-нiн. Не-
мыс кутас киргыны.

— Со мыј вермас морттө вöчны табакыд!

Семö каҗалис: сөкыд сылы лоі долавны.

Сөлөмыс кутіс четчыны. Пөе чепөсјіс.

Локтөм мортыд пөнарыс сөрпас перјіс, сесеа
јөзлы шуө:

— Лептөј китө коді курітчө!

Лептісны мужікјас, лептісны щөщ челад.

Семө ез лепты. Полө.

— Кущөм-нө ме өні морт,—вомгор-улас шуа-
лө,—аттө мокаст! Мыјла-нө ме курітчі өнөз?

Гортас локтөм-бөрым горөдіс ај-мамыслы:

— Тырмас, курітчыеіс! Јортјасөјлы щөщ шуа,
мед дугдасны курітчөмыс. Тазтө табак-пондаыд
кувны верман.

Мелілун.

Олькееј Мікулајкөд мунісны вөв корены. Вөвныс сурі лудјыс.

Олькееј јуалө:

— Мыјла-нө тенад, Мікулај, вөлыд кокңиа шедө, менам-тај, матө оз сібөд?

— Ме ог төд,—шүө Мікулај.

Луд-вылын вөлі зев уна вөв. Мукөдыс зев зїла јіреөны, мукөдыс бөжсө лептөмөн рїзјалөны луд-куға.

Кутісны матыемыны вөвјас-дінө.

Олькеејлөн вөлыс јурсө лептіс, нырнас кор-нїтіс, пыщїс.

— Адған, мыј вөчыштіс? Часлы шедлас меным, петкөдла гаж сылы,—скөралө Олькееј.

— Те нөјтан сїјөс пыр. Сы-вөсна сїјө теме пыщјалө,—шүө Мікулај.

— Көд-нө вөвтө оз нөјт? Вөвтө быдсөн нөј-төны!

— Бур-өмөј чајтан вөчөны? Вөвјасыдкөд колө меліа овны, һаңтор сетыштыны, нөјтны оз ков!

Мукулај аслас вөв-дінас локтіс, сетіс һаң, до-маліс, голабдыс шылөдыштіс.

— Візөд, кущөм лөбыда шеді.

— Тїјан вөвныд рам.

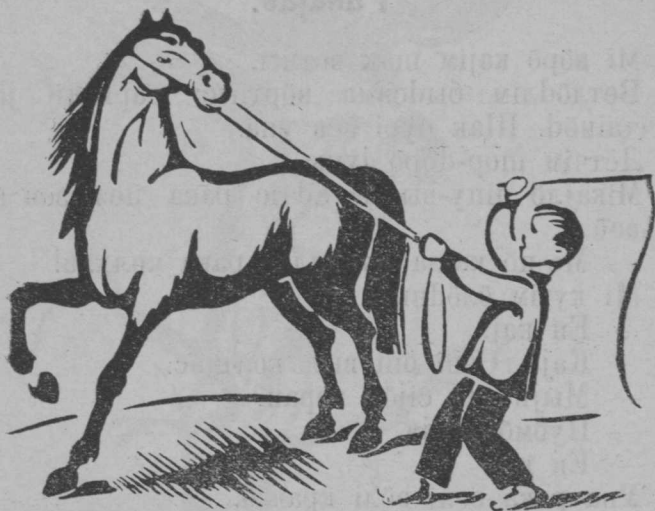
— Тїјан щөщ рам лөб, он-кө кут нөјтны.

— Ноко, кут менчым.

— Вај домтö.

Öлөксөј колтчис Микулај вөв-динö, Микулај му-
нис Öлөксөјлыг Каркосö кутны.

Карко јурнас пыркнитас, бергöдчас, көсөјö чужым-
ны. Микулај мелиа чуксалö сижöс, петкöдлö һаһ.

Карко һөжжөникөн локтис Микулај-динö, һан-
тор боетис. Секкостти Микулај домалис.

— Со кыз колö, — шуö Микулај Öлөксөјлыг
домповодсö сетигөн.

— Но зонмö, — шенчö Öлөксөј.

— Мелиа колö, оз ков һөйтны. Бур-кө лоан
ачыд вöлыды, шедны кутас. Кывтöм пембөсид
меллунтö гөгөрвөй.

Ракајас.

Ми вөрө кајим шак вотны.

Ветлөдлим быдсама вөртіыс: парматі, јагті,
кыңзаинөд. Шак сүрі зев уна.

Летчим шор-dorö жуны.

Микајлө піпу-вылыс адзіс рака поз, зев ным-
кодасө.

— Ме-пө кајла пу-вылас рака кољкла!

Ми кутім өлөдны.

— Ен кај!

— Каја. Сени өні выль кољкајас.

— Мыјнө те сіјөн керан?

— Пуөмөн соја.

— Ен кај.

Уна рака сени вөлі кравзө.

Микајлө сосјассө пужөм-бөрті пондіс кышасны
піпу-јылө.

Воіс-һин поз-дінөң. Сүјіс кісө позјө. Секкоетті
кыскө зев ыжыд рака чукөр локтіс Микајлө-дінө.

Сесса кутісны горзыны Микајлө-вылө:

— Краав, краав! Крав, крав!

Кіас Микајлө кутө-һин вөлі өті кољ, көсјө
сүјны зептас... друг сіјө горөдіс, таякө уеө пу-
јывеыс.

Зев ыжыд рака уекөдчөмөн кокыштіс Микај-
лөблы кымөсас.

Микајлөлөн чужөм-кучтаыс кутіс вір візувтны.

Мөд рака кокыштіс пелсө, коймөд — чужөм-
бансө.

Горзыны кутіс Мікайлө, уекөдіс кіеыс колкесө.

Став дөрөмыс вөлі вір.

— Но, кайлін?— жуалім ми.

— Трасічајас ракајас!

— Шуам-тај вөлі: ен кай!

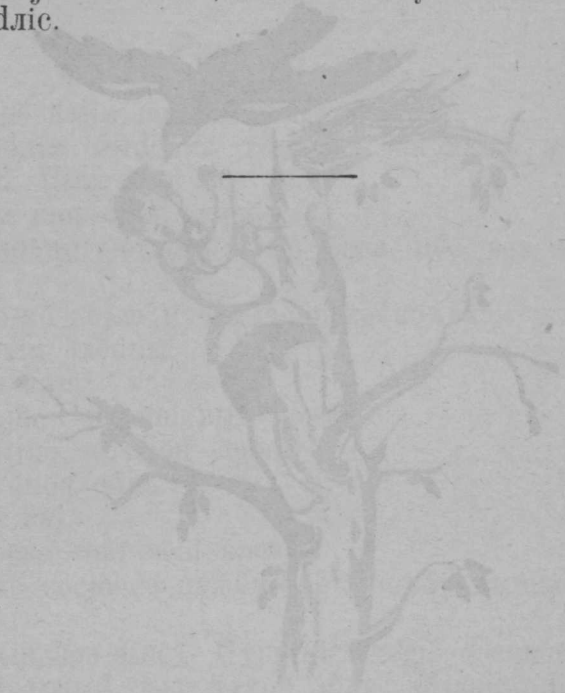
— Сесеа нем от кай!

Сесса Мікајлѳс гортас летчиг-чѳжыс еера-
лісны.

— Мікајлѳ, рака кольжыд чѳскыд?

— Менѳ щѳц вердышт!

Мікајлѳ чѳв оліс, ҥнѳм ез шу. Сѳмын ґннас
лацјѳдліс.

Буржуј.

Васук ајыскөд муніс карө телега һөбны. Кутіс һөбны базар-вылыс. Телега-вылад корісны кыз пуд һаһ. (Сектө деһга-вылад вөлі оз-на сур һінөм).

Скөрмас батыс, горөдас телега вузалыслы:

— Аттө, буржуј!

Васук төдвылас бостас сіјө кывсө сесса,
гортас воһм-бөрын, јуалас:

— Ајө, куцөм-сецөм буржујјас-һө емөсө?

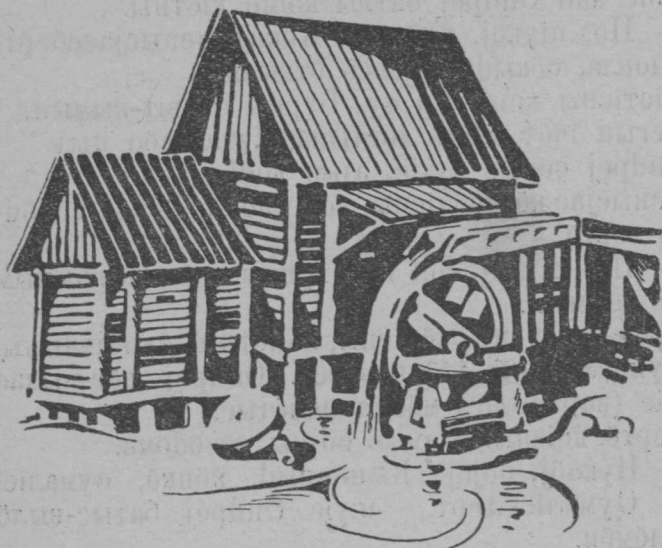
Быдеамаыс, піук. Сөдөсө, жежыдөсө, вјжөсө.

- Најö-нö мортјас?
— Мортјас-бара.
— Сіңсö најöсө видöны?
— Видöны.
— Мыјыс-нö?
— Најö піүкөј, гөл јöзлыс кучіксö кулöны.
Віңödöны гөлыдылы шоша-вылас пукёныны.
— Кешкод те, ајö. Ме нінöм ог гөгөрво.
— Буржујыд ачыс оз ужав, јöзöс уждöдö. Ле-
нин шүс: ужавтöм морт-пö буржуј.
— Буржуј!
Ваеук чорыда төдвылас бөстіс:
— Ужавтöм морт—буржуј.
Отчыд сіјö колтајас тырөн локтö вöлі му-выв-
саң. Мунны кутас поп му-дінті. Попыс сені су-
лалö, віңödö медајöз ужалöм-вылö. Ваеуклы төд-
вылас уеö ајыдлөн кывјыс, сесеа горöдас:
— Поп—бур-ржуј!!
Өсөп-чож, поплөн ужалысјасыс вак-вак еерök-
тасны.
— Мыј те горöдін?
— Поп—буржуј! Ужавтөг олö.
Лөгасіс попыд. Локтас рытнас Ваеук ај-ордö,
шүö:
— Чырышт пітö. Менö сіјö буржујөн шүс уна
јöз-дырјі.
— Мыјыс-нö?
— Нінöмыс. Ме сулала, віңöда ужалысјас
-вылö. Сіјö адзіс менö, горöдіс: „поп — буржуј!!
Ужавтөг олö!“
— Но сіјö ічөт-на. Сылыс нінöм-на бөстныс.
— Ічөтнас ескөн ічөт, сөмын-тај öдјö гырыс-
јасыслыс велалö.

Мельничанын.

Өндрей, ајыскөд воисны мельничаб. Вөлі гожеа
лун. Пөжө.

— Ме, ајө, купајтчыны летчыла.

— Те, піук, колан меным. Пондан епыссьө
(мешөксө) кутны. Утсалан епысјассө лептавыс.
Мельнича-тыр вөлі јөз. Жежыдөе ставныс.
Бус пызыс кымөр-моз мельничати лебалис.

Улиас бергалис зев ыжыд гӱгыл (кӱлӱса). Ув-
гис, васӱ резис ас гӱгӱрыс.

— Ајӱ, мыјла-нӱ гӱгылыс бергалӱ?

— Ваыс бергӱдлӱ.

— Кызӱнӱ сижӱ бергӱдлӱ?

— Адзан, ваыс паскыд ворга-куза јусеыс лок-
тӱ, сесса гӱгыл лапӱдјасас кучкӱ...

— Пӱчиӱӱј (бабӱ)-тај-нӱ шуӱ: вакулыс-пӱ
бергӱдлӱ. Гӱгыл-улас-пӱ пукалӱ, лӱӱ јура, ӱуј-
тӱн тырӱма.

— Пӱчиӱыдыс кывсӱ вакулыс бергӱдлӱ, сы-
-понда сижӱ ӱинӱм абусӱ сӱрӱ.

Воис кад Ӗндрей баӱлы кошӱ кистны.

— Но, пиукӱј, отсышт. Кокӱнӱ сепејјассӱ ӱт-
нам новла, сӱкыджыкјассӱ ӱтвылыс.

Кистисны кош-тыр су. Бурӱна дасвит-кымын.

Регыд ичӱт кошӱ летчыны кутис пӱе пыӱ.

Ӗндрей сепеыс кутис, ајыс лӱдис.

Сепејјас кӱртавлисны, телегаӱ лӱдисны, мӱдӱд-
чисны гортӱ.

— Но, пиукӱј, ӱнӱ вај купајтчам. Вывсыным
пыӱсӱ мыскам.

дӱрӱм-гачсӱ пыркӱдисны, пондисны купајтчыны.

Купајтӱдисны щӱщ вӱвсӱ. Ӗндрей вӱв-вылас
ујавлис (вартчылис) мӱдла пӱлӱзыс.

Гортӱ воисны. Мамыс сӱјны лӱсӱдӱма.

— Пукеӱј, сӱјӱј! Кынӱмныд, кӱнкӱ, сумалис!

— Сумалис дерт, — шуис Ӗндрей баӱыс-вылӱ
вӱӱдлӱмӱн.

Зуріндалыѳ.

Лістбок

1. Пѳнар.	3.
2. Мелілун.	5.
3. Ракајас.	8.
4. Буржуј.	11.
5. Мелнычаын.	13.

Илс. № 4326

дон 15 ур.

Коми-3

2-936

ЗАМОЙСКИЙ.

В деревне.

На зырянском языке

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР

Москва, Никольская, 10